

Nieuw **Onderweg naar Pasen** is een meditatieboekje voor de Veertigdagentijd en Pasen. Met bijzondere afbeeldingen, teksten, gebeden en een viering voor de Goede Week.

Een handig en mooi boekje

4,95

Binnenkort verschijnen:

Rijtuise oriëntatiepunten
Zaphen en de heiligen
Van de Heilige Geest / en de Heilige Geest

20,00

Dagelijks Brood
Recepten van heiligen en wijzen

24,95

BERNE MEDIA

Meer informatie en bestellen: **berneboek.com**

DE NIEUWE OOSTERHUIS

HUUB OOSTERHUIS

VRIEND VOOR HET LEVEN

€24,99
Gebonden met stofomslag, 240 pagina's

www.uitgeverijtenhave.nl **Nu in de (online) boekhandel**

Pinksteractie **29 mei t/m 8 juni**

Samen de missionaire traditie voortzetten
Maak het mogelijk!

Kijk op **www.weeknederlandsemissionaris.nl** voor meer informatie. Maak uw gift over op IBAN NL30RABO 0171 2111 11

week nederlandse missionaris

Mensen met een Missie
De uitvoering van de Week Nederlandse Missionaris is toevertrouwd aan Mensen met een Missie. www.mensenmeteenmissie.nl

ANBI

Gijs van der Ham
Dof goud Nederland en Ghana, 1593-1872

€24,50

Aan de hand van een fascinerende reeks voorwerpen en kunstobjecten vertelt Gijs van der Ham de lang verwaarloosde geschiedenis van de Nederlandse aanwezigheid in Ghana.

Met voorwoord van Kofi Annan

WWW.VANTILT.NL

Jan Pronk

WO 2.0

Een Derde Wereldoorlog is niet uitgebroken, maar voor velen in de wereld lijkt het WO 2.0.

Lieve Van Asche

Pronk tijdens een Vlaamse vredesconferentie eind 2013

De Eerste Wereldoorlog leeft in ons land minder dan de Tweede. De verschrikkingen van die oorlog gingen aan Nederland voorbij. Bovendien, terwijl velen nog steeds eigen herinneringen hebben aan de periode '40-'45, heeft bijna niemand dat aan de *Great War*. Maar er zal dit jaar veel geschreven worden over de oorlog die honderd jaar geleden uitbrak, over het lijden en de dood, de schuldvraag en de gevolgen. Dat is zinvol. Iedere nieuwe generatie moet beseffen dat vrede niet vanzelf spreekt. Oorlog is mensenwerk, vrede ook.

Hebben we voor dat besef niet voldoende aan de nog levende herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog? Voegt hernieuwd inzicht in het ontstaan, het verloop en de uitkomst van de Eerste Wereldoorlog iets toe? Kunnen er eigenlijk wel lessen getrokken worden uit WO I, nu globalisering, technologie en economie het aanzien van de wereld grondig hebben veranderd?

Tenminste één les is het vermelden waard: oorlogen kunnen uitbreken, ook wanneer naties daar niet op uit zijn. Dat was wel het geval in 1939, maar niet in 1914. En als zo'n niet beoogde oorlog begint, dreigt deze zo snel te escaleren, dat beheersingsmechanismen verdampen. De Australische historicus Christopher Clark heeft geschreven dat de Europese leiders in 1914 slaapwandelen ten oorlog trokken. Zij waren met blindheid geslagen. Dat is een misvatting. Zij namen beslissingen in het volle bewustzijn: bewapening, vlootopbouw, coalitievorming, aanval omwille van verdediging. Het was eerder collectieve verstandverbijstering dan blindheid. Zo struikelde Europa een wereldoorlog in.

Volgens de toenmalige Franse politicus Clemenceau was oorlog een te serieuze

aangelegenheid om aan generaals over te laten. De Britse historicus A.J.P. Taylor schreef dat WO I ons heeft geleerd dat dit ook geldt voor staatslieden. Die les gold ook na WO II. Terugblikkend op het proces van besluitvorming gedurende de oorlog in Vietnam, beschreef de Amerikaanse oud-minister van Defensie McNamara hoe het slechts een haar heeft gescheeld of een kernoorlog was uitgebroken. 'We zaten verkeerd,' schreef hij, 'totaal verkeerd.'

De kans dat bestaande internationale spanningen uitlopen op een nieuwe wereldbrand, wordt momenteel laag ingeschat. Geen enkele staat lijkt zich op een oorlog voor te bereiden. Collectieve

verstandverbijstering zal zich niet voordoen. Maar er is iets aan de gang in de wereld dat lijkt op een steeds grotere veenbrand in het Midden-Oosten, Afrika en Azië. De conflicten staan min of meer op zichzelf, maar ze hebben gemeenschappelijke kenmerken en worden met elkaar verbonden door de krachten van de globalisering: kapitaal en technologie. Het jaar 2014: rush op schaarse grondstoffen elders in de wereld, ten behoeve van de eigen middenklasse; nationale geopolitieke keuzes ter bescherming van economische en commerciële belangen; eenzijdige nadruk op nationale veiligheid; herlevend nationalisme; fundamentalistische agressieve ideologieën; een kapitalistische wereldmarkt waarvan grote groepen mensen worden buitengesloten; nieuwe militaire technologieën die anoniem doden op afstand vergemakkelijken; internationaal terrorisme; repressie door regimes die zich door hun burgers bedreigd voelen. Het geweld dat daarmee gepaard gaat, maakt miljoenen slachtoffers. Een derde wereldoorlog is niet uitgebroken, maar voor velen in de wereld lijkt het WO 2.0.

Die gaat tot nu toe aan Europa voorbij. Maar we kunnen er blunderend in struikelen. We spiegelen ons voor dat het goed gaat in de wereld: minder traditionele oorlogen, hogere groei in Afrika, geringere armoede in China, een uitdijende middenklasse in de meeste ontwikkelingslanden, wereldwijde doorbraak van ICT, economisch herstel in Amerika en straks ook in Europa. Met kortzichtigheid sussen we ons in slaap. Misschien wordt er nu meer geslaapwandeld dan in 1914.

Jan Pronk is oud-minister van Ontwikkelingssamenwerking en hoogleraar aan het *Institute for Social Studies* in Den Haag.